

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної та соціальної психології

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.030102 – «Психологія»

Луцьк – 2013

УДК 159.9:65(073)
ББК 88.59р30

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 2 від 16 жовтня)

Рецензенти:

Іванашко О. Є. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Малімон Л. Я. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Мудрик А. Б.

Організаційна психологія : робоча програма нормативної навчальної дисципліни підготовки бакалавра напрямку 6.030102 – «Психологія». / Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 28 с.

О-64 Навчально-методичні матеріали побудовані з урахуванням того, що значна частина матеріалу з курсу вивчається студентами самостійно. За умов, що на лекції відведена незначна кількість годин, то цей вид навчальної діяльності передбачає ознайомлення студентів лише із основними категоріями і поняттями, методами та психологічними теоріями предмета.

Виходячи з цього, в навчально-методичному виданні пропонується виклад тем курсу, завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів. Завдання сформульовані таким чином, щоб можна було засвоїти основні категорії організаційної психології, історичні передумови і перспективи розвитку організаційної психології, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками та оволодіти практичними навичками проведення організаційно-психологічних досліджень з використанням основних методів цієї дисципліни.

Для цілісного уявлення про навчальний курс у навчально-методичному виданні представлені опис курсу, його структура, питання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи, критерії оцінювання знань та перелік літературних джерел, рекомендованих для опрацювання.

Рекомендовано студентам напрямку підготовки 0301 Соціально-політичні науки спеціальності 6.030102 – «Психологія».

УДК 159.9:65(073)
ББК 88.59р30
О-64

© Мудрик А.Б., 2013.
© Східноєвропейський національний
Університет імені Лесі Українки, 2013

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	4
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	8
Структура навчальної дисципліни.....	14
Теми практичних занять.....	15
Самостійна робота.....	17
Індивідуальні завдання.....	19
Методи навчання.....	20
Методи та засоби діагностики успішності навчання.....	20
Розподіл балів, які отримують студенти.....	20
Методичне забезпечення.....	22
Список джерел.....	23

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Організаційна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки – 0301 Соціально-політичні науки спеціальності 6.030102 – «Психологія».

Курс «Організаційна психологія» вивчається на основі оволодіння основами загальної та соціальної психології та має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами: «Соціальна психологія», «Конфліктологія», «Психологія управління», «Психологія менеджменту», «Психологія бізнесу» та ін.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	0301 Соціально-політичні науки 6.030102 – Психологія	нормативна
Модулів – 3	психологія	Рік підготовки – 3
Змістових модулів – 2		Семест – 5
ІНДЗ: є		Лекції – 24 год.
Загальна кількість годин – 72		Практичні (семінари) – 12 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	бакалавр	Самостійна робота – 16 год.
аудиторних – 2		Індивідуальна робота – 20 год.
самостійної роботи – 0,88		Форма контролю: залік
індивідуальної роботи – 1,1		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Організаційна психологія» є оволодіння психологічними знаннями для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних курсів соціально-психологічного циклу. В процесі вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні категорії організаційної психології, історичні передумови і перспективи розвитку організаційної психології, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками. Курс надає студентам можливість отримати комплекс спеціальних теоретичних знань у галузі організаційної психології та оволодіти практичними навичками проведення організаційно-психологічних досліджень з використанням основних методів цієї дисципліни.

Курс «Організаційна психологія» складається з **2 змістових модулів**, кожен з яких поділений на окремі теми, які розкривають зміст дисципліни.

Завданнями курсу «Організаційна психологія» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету, завдань, напрямів, галузей й методів організаційної психології;
- історії становлення та перспективи розвитку організаційної психології;
- сутності організації (вивчення змісту та структури організації, особливостей діяльності різних типів організацій, основних станів їх діяльності і психологічних закономірностей розвитку);
- психологічних основ управління організаціями (визначення сутності управління організаціями, психологічних особливостей діяльності менеджерів і управлінської команди організацій.);

- психологічних основ діяльності персоналу організацій (добір персоналу організації, забезпечення успішної адаптації працівників в організації, досягнення їх ефективної професійної кар'єри.);
- особливостей ефективної взаємодії працівників та організації (аналіз різних типів входження працівників в організацію, формування відданості працівників організації, вплив різних типів організаційної культури на ефективність діяльності організації та ін.);
- психологічних основ забезпечення психічного здоров'я працівників організації (аналіз причин виникнення професійного стресу в організації, попередження і подолання синдрому «професійною вигорання» працівників, забезпечення гармонійного поєднання професійного та приватного життя).

Вимоги до знань й умінь студентів.

Після вивчення курсу «Організаційна психологія» студенти повинні **знати:**

- предмет, завдання, методи науки;
- основний категоріально-понятійний апарат дисципліни;
- особливості сучасного менеджменту;
- зміст та психологічні особливості організаційної діяльності;
- психологічні характеристики організацій, типи організацій, їх структуру та життєвий цикл;
- психологічні характеристики таких явищ та процесів як організаційна поведінка, організаційний та соціально-психологічний клімат колективу, організаційна культура, організаційні цінності, організаційна влада, лідерство та керівництво в організації, організаційна дисципліна та відповідальність;
- психологічні основи ефективної комунікації в організаціях;
- специфіку підбору кадрів в організації;

- психологічні особливості та механізми виникнення професійних розладів.

вміти:

- використовувати різні методи діагностичної роботи для вивчення й аналізу психологічних проблем в організації;

- виділяти основні етапи розвитку організації;

- здійснювати добір персоналу організації та забезпечувати успішну адаптації працівників в організації;

- здійснювати психологічний моніторинг організаційних явищ і процесів з метою надання психологічної допомоги керівництву та персоналу організації;

- розробляти та впроваджувати програми, спрямовані на забезпечення психічного здоров'я працівників (попередження і подолання синдрому «професійною вигорання», забезпечення гармонійного поєднання професійного та приватного життя тощо);

- розробляти програми особистісного професійного зростання персоналу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години/2 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Організаційна психологія як наукова дисципліна,

її предмет, завдання та методи.

Організація як об'єкт аналізу організаційної психології

Тема 1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки.

Методи організаційної психології

Організаційна психологія як прикладна галузь психології, що вивчає всі аспекти психічної діяльності і поведінки людей в організаціях з метою підвищення ефективності і створення сприятливих умов для праці, індивідуального розвитку і психічного здоров'я членів організації.

Організація як «диференційоване і взаємно впорядковане об'єднання індивідів і груп, спільно реалізують деякі цілі і діють на основі певних процедур і правил» – явище надзвичайно складне.

Науковий менеджмент як «першоджерело» організаційної психології.

Становлення і розвиток індустріальної психології.

Напрямки індустріальної психології: 1) школа «людських відносин» («соціоіндустріальна» психологія); 2) організаційне тестування (психологія кадрового відбору – personnel psychology); 3) експериментально-індустріальне проектування (experimental-industrial engineering – поєднання методів експериментальної психології з індустріальним проектуванням).

Оформлення організаційної психології в самостійну наукову дисципліну.

Організаційна психологія як прикладна галузь психології, що вивчає всі аспекти психічної діяльності та поведінки людей в організаціях з метою підвищення організаційної ефективності та створення сприятливих умов

для праці, індивідуального розвитку та психічного здоров'я членів організації.

Перспективи розвитку організаційної психології.

Предмет дослідження організаційної психології – психічні феномени і поведінка людей в організаціях, а також фактори, що їх детермінують (трудова діяльність, особистісно-ціннісна сфера працівників і їх професійно-важливі якості, групові процеси, мотивація, лідерство, організаційна культура, різноманітні організаційні змінні та ін.).

Місце організаційної психології в системі «наука – практика».

Міждисциплінарні зв'язки організаційної психології з іншими науками: загальною психологією, соціальною психологією, конфліктологією, соціологією, антропологією, психологією управління та менеджменту, політичними науками.

Методи дослідження організаційної психології: метод спостереження; метод аналізу документів; метод опитування; метод інтерв'ювання; метод соціометричного дослідження; метод експерименту.

Тема 2. Організація як об'єкт аналізу організаційної психології

Організація як свідомо координоване соціальне утворення з визначеними межами, яке функціонує на відносно постійній основі для досягнення спільної мети або цілей.

Ознаки організації: цілеспрямованість, наявність спільної мети.

Характеристики організації: розмір організації, складність організації формалізація, раціональність, ієрархічна структура та спеціалізація.

Життєвий цикл організації: 1) етап становлення; 2) етап зростання; 3) етап зрілості; 4) етап старіння; 5) етап занепаду; 6) етап оновлення або смерті організації.

Організаційна структура: механістичні та органічні організаційні структури.

Ключові елементи організаційної структури: 1) оперативне ядро, 2) стратегічний апекс; 3) середня лінія; 4) техноструктура; 5) допоміжний персонал

Лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична і матрично-штабна організаційні структури.

Змістовий модуль 2

Соціально-психологічні чинники організаційної поведінки та організаційних процесів

Тема 3. Психологічні основи управління організаціями

Лідерство як стосунки домінування та підкорення, впливу у системі міжособистісних стосунків.

Лідер як член групи, який в значущих для неї ситуаціях здатний впливати на поведінку інших учасників.

Поняття авторитету.

Лідерство і керівництво: спільні і відмінні риси (Б. Паригін).

Розгляд феномену лідерства і керівництва у працях вітчизняних і зарубіжних науковців (Е. Абашкін, Ю. Косолапов, Г. Андрєєва).

Західна та американській традиція: ототожнення лідерства з формальними обов'язками менеджера (керівника).

Розуміння феномену лідерства у теорії Ф. Фідлера.

Лідерство і організаційна влада.

Поняття влади. Види влади: насильницька, заохочувальна, посадова, інформаційна, експертна і референтна.

Організаційна влада. Влада як базова категорія. Специфіка організаційної влади.

Лідерство як оптимальна форма влади Д. Мак-Грегор.

Теорії лідерства: структурний, поведінковий та ситуаційний підходи.

Структурний підхід: дослідження в руслі «теорії рис»: С. Клубек, Б. Басс, Е. Боргатт, Р. Кеттел, Г. Стайс, С. Бірд, Р. Стогділл, Р. Манн, Дж. Гейер, С. Коссен, А. Лоутон, Е. Роуз, М. Гантер та ін.

Поведінковий підхід: експерименти К. Левіна. Стили лідерства: авторитарний, демократичний, потуральний. Управлінська решітка Р. Блейка і Дж. Моутона.

Ситуаційний підхід: дослідження Л. Картера і М. Ніксона. РМ-теорія лідерства Д. Місумі. Ситуаційна модель лідерства Ф. Фідлера. Ситуаційна теорія Херсі-Бланшара.

Нормативна модель лідерства Врума-Йеттона-Яго.

Тема 4. Психологічні основи діяльності персоналу організації

Компетентність розуміється як поглиблене знання предмета, готовність та здатність людини здійснювати діяльність у певній сфері.

Розгляд феномену професійної компетентності та її структурних компонентів у працях вітчизняних і зарубіжних науковців (Г. Балл, Г. Беженар, В. Бодров, А. Болотова, В. Зазикін, Г. Ложкін, А. Маркова, А. Деркач, В. Зазикін, Д. Брителл, Т. Кроул, С. Камінські, Д. Поделл, Дж. Бергоун, Д. Прайнер, В. Ландшеєр та ін.).

Професійна компетентність як поглиблене знання предмета; сукупність професійних знань і професійно значущих особистісних якостей, що детермінують самостійну й відповідальну діяльність людини; здатність та вміння виконувати певні професійні функції; прояв єдності професійної та загальної культури; інтегративна характеристика фахівця, що демонструє готовність та визначає його здатність успішно здійснювати професійну діяльність; як важливий компонент підсистеми професіоналізму діяльності.

Поняття життєвих (ключових) компетентностей.

Структурні компоненти професійної компетентності: спеціальна (професійно-предметна), соціально-психологічна, методична та комунікативна компетентність.

Процес професійного становлення особистості – це довготривалий, різноплановий, досить динамічний процес; інтеграція процесів розвитку людини в онтогенезі та професіоналізації особистості протягом її життя.

Професійне становлення фахівця: структурний та процесуальний аспекти.

Моделі професійного становлення особистості (Д. Сьюпер, Ш. Бюлер, К. Юнг, Ю. Поваренков, О. Саннікова, В. Бодров, Е. Клімов, Т. Кудрявцева, Н. Глуханюк, Е. Зеєр, Ю. Поварьонков, Н. Пов'якель та ін.).

Динаміка професійного становлення фахівця: професійна адаптація, професійне становлення (інтеграція, інтернальна) та професійна стагнація.

Тема 5. Психологічні особливості ефективної взаємодії працівників та організації. Організаційна культура

Організаційна культура як філософські та ідеологічні уявлення, цінності, переконання, вірування, очікування, аттитюди і норми, які пов'язують організацію в єдине ціле і підтримуються її членами.

Змістовні характеристики організаційної культури: 1) усвідомлення себе і свого місця в організації; 2) комунікаційна система і мова спілкування; 3) зовнішній вигляд, одяг і представлення себе на роботі; 4) звички і традиції; 5) усвідомлення часу, ставлення до нього і його використання; 6) взаємовідносини між людьми; 7) цінності і норми; 8) світогляд; 9) розвиток і самореалізація працівника 10) трудова етика і мотивування.

Поняття організаційної контркультури, її види: 1) пряма опозиція до цінностей домінуючої організаційної культури; 2) опозиція структурі влади в рамках домінуючої культури організації; 3) опозиція до зразків стосунків та взаємодії, підтримуваних домінуючою культурою.

Рівні структури організаційної культури: поверхневий, внутрішній і глибинний.

Складові компоненти структури організаційної культури: 1) світогляд; 2) організаційні цінності; 3) стилі поведінки; 4) норми; 5) психологічний клімат.

Соціально-психологічні чинники формування організаційної культури.

Методи підтримки організаційної культури.

Вплив культури на організаційну ефективність.

Концепція організації Z-типу (модель У. Оучі).

Організаційні норми.

Організаційні цінності.

Цінності менеджера та організації.

Тема 6. Психологічні основи забезпечення психічного здоров'я працівників організації

Професія і особистість. Професійна етика і деонтологія як регулятори життя.

Людина як суб'єкт професійної діяльності.

Предмет професійної діяльності як фактор деформації особистості.

Вплив професійної діяльності на психіку особистості.

Зв'язок особистості і професіонала в індивідуальності.

Чинники психічного здоров'я. Професійні деформації.

Розподіл діяльності як загальний фактор професійної деформації.

Специфіка діяльності як фактор професійної діяльності.

Ознаки професійної деформації. Класифікація ознак професійної деформації. Причини професійної деформації.

Синдром емоційного вигорання. Професійний стрес.

Способи профілактики та шляхи подолання професійних деформацій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організаційна психологія як наукова дисципліна, її предмет, завдання та методи.					
Організація як об'єкт аналізу організаційної психології					
Тема 1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки. Методи організаційної психології	10	6		2	2
Тема 2. Організація як об'єкт аналізу організаційної психології	12	4	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	22	10	2	4	6
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні чинники організаційної поведінки та організаційних процесів					
Тема 3. Психологічні основи управління організаціями	12	2	4	2	4
Тема 4. Психологічні основи діяльності персоналу організацій	10	4		4	2
Тема 5. Психологічні особливості ефективної взаємодії працівників та організації. Організаційна культура	14	4	4	4	2
Тема 6. Психологічні основи забезпечення психічного здоров'я працівників організації	14	4	2	6	2
Разом за змістовим модулем 2	50	14	10	16	10
Усього годин	72	24	12	20	16

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Тема 2. Організація як об'єкт аналізу організаційної психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про організацію. 2. Поняття про організаційну структуру. 3. Формальна та неформальна організаційна структура. 4. Теорія організацій Е. Голднера та А. Пригожина. 5. Екстравертована та інтровертована організація. 6. Організація, що відчуває й інтуїтивна організація. 7. Організація, що керується розумом й організація, що керується відчуттями. 8. Організація, яка оцінює й організація, як сприймає. 	2
2	<p>Тема 3. Психологічні основи управління організаціями</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення сутності управління організаціями. 2. Поняття лідерства і керівництва в організації. 3. Теорії лідерства: структурний, поведінковий та ситуаційний підходи. <ul style="list-style-type: none"> А) структурний підхід: дослідження в руслі «теорії рис»: С. Клубек, Б. Басс, Е. Боргатт, Р. Кеттел, Г. Стайс, С. Бірд, Р. Стогділл, Р. Манн, Дж. Гейер, С. Коссен, А. Лоутон, Е. Роуз, М. Гантер та ін. Б) Поведінковий підхід: експерименти К. Левіна. 4. Стили лідерства: авторитарний, демократичний, потуральний. Управлінська решітка Р. Блейка і Дж. Моутона. 5. Ситуаційний підхід: дослідження Л. Картера і М. Ніксона. РМ-теорія лідерства Д. Місумі. Ситуаційна модель лідерства Ф. Фідлера. Ситуаційна теорія Херсі-Бланшара. 6. Стили управління та їх вплив на функціонування організації. 7. Психологічні особливості діяльності менеджерів і управлінської команди організацій. 	4
3	<p>Тема 5. Психологічні особливості ефективної взаємодії працівників та організації. Організаційна культура</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про організаційний та соціально- 	4

	<p>психологічний клімат.</p> <p>2. Психологічні підходи до визначення організаційного клімату.</p> <p>3. Основні параметри організаційного клімату.</p> <p>4. Роль психологічної сумісності та спрацьованості у формуванні соціально-психологічного клімату організації.</p> <p>5. Методи вивчення та шляхи покращення організаційного клімату.</p> <p>6. Спілкування в організації. Функції спілкування. Види і типи організаційних комунікацій.</p> <p>7. Правила побудови ефективних комунікацій в організаціях (організація та проведення ділових бесід, переговорів, нарад). Психологічні особливості публічного виступу.</p> <p>8. Психологічні основи організаційної поведінки особистості. Моделі організаційної поведінки.</p> <p>9. Організаційна дисципліна.</p> <p>10. Відданість організації.</p>	
4	<p>Тема 6. Психологічні основи забезпечення психічного здоров'я працівників організації</p> <p>1. Поняття психічного здоров'я: ознаки, фактори, чинники.</p> <p>2. Професійні деформації особистості: ознаки, причини виникнення. Класифікації професійних деформацій особистості.</p> <p>3. Діагностика професійних деформацій особистості.</p> <p>Способи профілактики та шляхи подолання професійних деформацій.</p>	2
5	Разом	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки. Методи організаційної психології</p> <p>1. Науковий менеджмент як «першоджерело» організаційної психології.</p> <p>2. Напрямки індустріальної психології та їх значення для розвитку організаційної психології як самостійної науки.</p>	2
2	<p>Тема 2. Організація як об'єкт аналізу організаційної психології</p> <p>1. Теорії організації:</p> <p>2. Класичні теорії організацій.</p> <p>3. Концепції «людських стосунків».</p> <p>4. Ситуаційні теорії організацій.</p> <p>5. Мотивація організаційної діяльності.</p> <p>6. Види потреб в організації.</p> <p>7. Групова мотивація в організації.</p> <p>8. Методи стимулювання в організації.</p> <p>9. Діагностика мотивації персоналу.</p>	4
3	<p>Тема 3. Психологічні основи управління організаціями</p> <p>1. Загальна характеристика теорій лідерства: структурний, поведінковий та ситуаційний підходи.</p> <p>2. Структурний підхід: дослідження в руслі «теорії рис»: С. Клубек, Б. Басс, Р. Кеттел, Г. Стайс, С. Бірд, Р. Стогділл, Р. Манн, Дж. Гейер, С. Коссен, А. Лоутон, Е. Роуз, М. Гантер та ін.</p> <p>3. Поведінковий підхід: експерименти К. Левіна.</p> <p>4. Стили лідерства: авторитарний, демократичний, потуральний.</p> <p>5. Управлінська решітка Р. Блейка і Дж. Моутона.</p> <p>6. Ситуаційний підхід: дослідження Л. Картера і М. Ніксона.</p> <p>7. РМ-теорія лідерства Д. Місумі.</p> <p>8. Ситуаційна модель лідерства Ф. Фідлера.</p> <p>9. Ситуаційна теорія Херсі-Бланшара.</p> <p>10. Психологія ризику і ухвалення рішення в організації.</p> <p>11. Теорії ухвалення рішення.</p> <p>12. Особливості самостійного ухвалення рішення.</p> <p>16. Особливості групового ухвалення рішення.</p>	4

4	<p>Тема 4. Психологічні основи діяльності персоналу організацій</p> <p>1. Професійне становлення фахівця: структурний та процесуальний аспекти.</p> <p>2. Моделі професійного становлення особистості (Д. Сьюпер, Ш. Бюлер, К. Юнг, Ю. Поваренков, О. Саннікова, В. Бодров, Е. Клімов, Т. Кудрявцева, Н. Глуханюк, Е. Зеєр, Ю. Поварьонков, Н. Пов'якель та ін.).</p>	2
5	<p>Тема 5. Психологічні особливості ефективної взаємодії працівників та організацій. Організаційна культура</p> <p>1. Рівні організаційної культури.</p> <p>2. Цінності менеджера та організації.</p>	2
6	<p>Тема 6. Психологічні основи забезпечення психічного здоров'я працівників організації</p> <p>1. Емоційний потенціал колективу.</p> <p>2. Емоційні явища в організації.</p> <p>3. Поняття професійного стресу.</p> <p>4. Зміст і реалізація емоційного потенціалу колективу.</p> <p>5. Методи дослідження емоційного потенціалу колективу.</p>	2
10	Разом	16

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студента є формою навчального навантаження, спрямованого на виявлення та розвиток його творчих здібностей, шляхом індивідуального підходу. Індивідуальна робота передбачає виконання студентами індивідуально-дослідного проекту, котрий враховується під час визначення рейтингової оцінки.

ІНДЗ включає такі завдання:

Завдання 1. Складання та ведення протягом вивчення курсу власного термінологічного словника. У словник заносяться поняття, визначення та терміни з тем, що вивчаються. По завершенню аудиторних занять із курсу буде визначений час для складання ІНДЗ. На цьому занятті студентам слід в усній формі (без допомоги конспекту) продемонструвати знання базових понять і категорій «Організаційної психології».

Оцінювання знань студентів відбувається згідно таких вимог:

- повне визначення поняття, терміну, чітке розуміння й усвідомлення – 3 бали;
- неповне, неточне визначення поняття, терміну – 2 бали;
- часткове визначення поняття, терміну – 1 бал.

Максимальна кількість за виконання цього завдання – 3 бали.

Завдання 2. Розробка власної (на вибір студента)

- діагностичної програми для вивчення й аналізу психологічних проблем в організації;
- програми здійснення добору персоналу в організацію;
- програми, що сприятиме успішній адаптації працівників в організації;
- програми, спрямованої на забезпечення психічного здоров'я працівників (попередження і подолання синдрому «професійною вигорання», професійного стресу, фрустрації тощо);

- програми особистісного професійного зростання персоналу

Максимальна сума балів за виконання цього завдання – 10 балів.

Таким чином, максимальна кількість балів за виконання ІНДЗ становить 13 балів. Отримана студентом оцінка за виконання ІНДЗ додається до суми балів поточного контролю.

8. Методи навчання

Методами організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів є як традиційні, так і нетрадиційні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем (контрольні роботи), виконанням ІНДЗ та результатами модульних контрольних робіт після засвоєння ними першого, а потім другого змістових модулів. За результатами перерахованих вище видів навчальної роботи виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ICTS.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів здійснюється згідно модульно-рейтингової системи. Ця система навчання є сучасною перспективною технологією, в умовах якої студенти, які працюють систематично і наполегливо, можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни без екзамену (заліку). Адже, в основі оцінювання лежить поетапний контроль та накопичення відповідних балів за різні види навчальної діяльності студентів.

Під час проведення практичних занять проводиться *поточний контроль* у письмовій формі або усного фронтального опитування. Бали, які може набрати студент на практичних заняттях, не відпрацьовуються в разі пропусків без поважної причини. Максимальна кількість балів, що

може набрати студент на одному практичному занятті становить – 3 бали. Максимальна кількість балів за поточний контроль за I і II змістові модулі –12 балів.

Максимальна кількість балів за *періодичний контроль* (за одну контрольну роботу) становить 5 балів. Змістовий модуль I передбачає одну контрольну роботу, а змістовий модуль II – дві контрольні роботи. Таким чином, максимальна кількість балів за цей вид навчальної діяльності за змістовий модуль I – 5 балів, за змістовий модуль II – 10 балів.

Максимальна кількість балів за виконання *індивідуально-дослідного проекту* становить 13 балів.

Необхідною умовою отримання заліку з курсу «Організаційна психологія» є виконання двох *модульних контрольних робіт*. Контрольна модульна оцінка визначається за результатами контролю з відповідного модулю. Кожна модульна контрольна робота має максимальну оцінку – 30 балів.

Залік буде виставлений за умови, що студент успішно виконав усі види навчальної діяльності, передбачені навчальним планом та програмою і набрав при цьому не менше 60 балів.

Поточний контроль (макс = 40 балів)							Модульний контроль (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1				Модуль 2			Модуль 3		100	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
T 2	КР	T 3	T 5	T 6	КР	Кр				
3	5	3	3	3	5	5	13	30		30

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

11. Методичне забезпечення

1. Мудрик А. Б. Організаційна психологія : метод. рек. до самот. та індивід. роботи студ. / уклад. А. Б. Мудрик ; Східноєвропейський нац. ун-т імені Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. заг. та соц. психології. – Луцьк : СЄНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 32 с.

2. Мудрик А. Б. Соціально-психологічна діагностика : метод. рек. до самот. та індивід. роботи студ. / уклад. А. Б. Мудрик ; Східноєвропейський нац. ун-т імені Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. заг. та соц. психології. – Луцьк : СЄНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 45 с.

3. Мудрик А. Б. Загальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу/ Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 37 с.

4. Мудрик А. Б. Соціальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу/ Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 44 с.

12. Список джерел

1. Базаров Т. Ю. Организационный контекст управления персоналом / Т. Ю. Базаров / Социальная психология : Хрестоматия. М. : Аспект Пресс, 1999. – 248 с.
2. Балл Г. О. Категорія “культура особистості” в аналізі гуманізації загальної та професійної освіти / Г. О. Балл // Педагогіка і психологія професійної освіти : результати досліджень і перспективи : Зб. наук. пр. / За ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. – К., 2003. – С. 51 – 61.
3. Беженар Г. Д. Психолого-педагогічні умови розвитку професійної компетентності сучасного керівника / Г. Д. Беженар // Проблеми екстремальної та кризової психології : зб. наук. праць. Вип. 3. Ч. 1. / гол. ред. Л. А. Перелигіна. – Харків : УЦЗУ, 2007. – С. 68 – 76.
4. Бодди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пэйтон. – СПб. : Питер, 1999. – 234 с.
5. Бодров В. А. Психология профессиональной пригодности : учеб. пособие для вузов / В. А. Бодров. – М. : ПЕРСЭ, 2001. – 511 с.
6. Верещагина Л. А., Карелина И. М. Психология потребностей и мотивация персонала / Л. А. Верещагина, И. М. Карелина. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2002. – 152 с.
7. Войтович Н. О. Проблеми організаційного клімату у вищому закладі освіти / Н. О. Войтович // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2002. – № 10 – С. 6 – 10.
8. Герберт Д., Розенштиль фон Л. Организационная психология. Человек и организация / Д. Герберт, фон Л. Розенштиль. – Харьков : [б. и.], 2006. – 420 с.
9. Гибсон Д., Иванцевич Д., Донелли Д. Организации. Поведение. Структуры. Процессы / Д. Гибсон, Д. Иванцевич, Д. Донелли. – М. : Инфра-М., 2000. – 268 с.

10. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М. : Изд-во Моск. психолого-социал. ин-та, 2004. – 752 с.
11. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов / Л. Джуэлл. – СПб. : Питер, 2001. – 246 с.
12. Зазыкин В. Г. Менеджер: психологические секреты профессии / В. Г. Зазыкин, А. П. Чернышев. – М. : Наука, 1992. – 165 с.
13. Занковский А. Н. Организационная психология. Учеб. пособие для вузов / А. Н. Занковский. – М. : [б. и.], 2000. – 466 с.
14. Зеер Э. Ф. Психология профессий : учеб. пособ. для студ. вузов / Э. Ф. Зеер. – 2-е изд., перераб., доп. – М. : Академ. проект ; Екатеринбург : Деловая кн., 2003. – 336 с.
15. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций : [монография] / В. П. Казмиренко. – К. : МЗУУП, 1993. – 384 с.
16. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти : [монографія] / Л. М. Карамушка. – К. : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
17. Карпов А. В. Психология менеджмента / А. В. Карпов. – М. : [б. и.], 1999. – 182 с.
18. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. / Э. Кирхлер, К. Родлер. – М. : [б. и.], 2003. – 426 с.
19. Климов Е. А. Психология профессионала : избр. психолог. тр. / Е. А. Климов. – М. : [б. и.], 1996. – 400 с.
20. Красовский Ю. Д. Организационное поведение / Красовский Ю. Д. – М. : [б. и.], 2000. – 226 с.
21. Огнев А. С., Гончаров Ю. Н. Рабочая книга организационного психолога. / А. С. Огнев, Ю. Н. Гончаров. – Воронеж : изд-во ВГУ, 2000. – 244 с.
22. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.

23. Организационная психология / Сост. Л. В. Винокуров, И. И. Скрипюк. – СПб. : Питер, 2000. – 342 с.
24. Левченко О. А., Третьяченко В. В. Психологическая культура организаций (психолого-педагогический аспект) / О. А. Левченко, В. В. Третьяченко. – Луганск : изд-во ВНУ им.В.Даля, 2002. – 224 с.
25. Липатов С. А. Личность и организации / С. А. Липатов // Социальная психология в современном мире. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 204 с.
26. Мардахаев Л. В. Профессиональная деятельность и деформация личности / Л. В. Мардахаев. – М. : МГСУ, 2001. – 40 с.
27. Марков В. Н. Психодиагностика: диагностика личностно-профессионального потенциала : учеб. пособие / В. Н. Марков. – М. : РАГС, 2005. – 72 с.
28. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : [б. и.], 2006. – 308 с.
29. Мацевко Т. М. Професійна компетентність фахівця: поняття, сутність, зміст, структура / Т. М. Мацевко // Вісник. Збірник наукових статей Київського міжнародного університету. Серія : Психологічні науки. Випуск 9. – К. : КиМУ, 2006. – С. 92 – 103.
30. Ньюстром Дж., Девис К. Организационное поведение / Дж. Ньюстром, К. Девис. – СПб. : Питер, 2000. – 436 с.
31. Поваренков Ю. П. Психологические основы целостного подхода к процессу профессионализации личности. Психологические исследования проблемы формирования личности профессионала / Ю. П. Поваренков ; под ред. В. А. Бодрова. – М. : Ин-т психологии АН СССР, 2001. – 320 с.
32. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. – СПб. : Изд-во ун-та, 2003. – 186 с.

33. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента : учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – 2-е изд. – СПб. : Изд-во ун-та, 2001. – 240 с.
34. Психология профессионального здоровья: Учебное пособие // Под ред. Г. С. Никифорова. – СПб.: Речь, 2006. – 480 с
35. Психология менеджмента : учеб. для вузов / под ред. Г. С. Никифорова. – СПб. : Питер, 2004. – 639 с.
36. Психология развития профессионала : учеб. пособие / А. А. Деркач, [и др.]. – М. : РАГС, 2000. – 125с.
37. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / за ред. П. С Перепелиці, В. В. Рибалки ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Хмельницький : ТУП, 2001. – 330 с.
38. Равен Д. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация : пер. с англ. / Д. Рамен. – М. : Когито-Центр, 2002. – 396 с.
39. Самоукина Н. В. Психология и педагогика профессиональной деятельности / Н. В. Самоукина. – 2-е изд., доп. – М : ТАНДЕМ : ЭКМОС, 2000. – 384 с.
40. Саннікова О. П. Феноменологія особистості : вибр. психол. пр. / О. П. Санікова. – О. : СМІЛ, 2003. – 256 с.
41. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко // Народное образование. – 2004. – №4. – С. 138 – 143.
42. Сидоренко Е. В. Тренинг коммуникативной компетентности в деловом взаимодействии / Е. В. Сидоренко. – СПб. : Речь, 2002. – 208 с.
43. Словник іншомовних слів : 23000 слів та термінолог. словосполучень / уклад. Л. О. Пустовіт. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.
44. Снетков В. М. Психология коммуникаций в организациях / В. М. Снетков. – М. : [б. и.], 2002. – 232 с.

45. Сладкевич В. П. Мотивационный менеджмент: Курс лекций / В. П. Сладкевич. – К. : Мауп, 2001. – 168 с.
46. Спивак В. А. Корпоративная культура / В. А. Спивак. – СПб : Питер, 2001 – 352 с.
47. Субочев Н. С. Организационная культура как социальный идеал / Н. С. Субочев. // Социально-гуманитарные знания. – 2005. – №2 – С. 285 – 293.
48. Трошев. И. В. Организационная культура / И. В. Трошев. – М. : Юнити, 2004. – 124 с.
49. Трунов Д. И. Снова о «профессиональной деформации» / Д. И. Трунов // Психологическая газета. – 36. – 2004. – С. 32 – 34.
50. Управленческая культура организаций / Сост. Л. М. Кроль, Е. А. Пуртова. – М. : Класс, 2004. – 270 с.
51. Урбанович А. А. Психология управления. / А. А. Урбанович. – Минск : [б. и.], 2003. – 346 с.
52. Фетискин Н. П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Мануйлов. – М. : Изд-во ин-та психотерапии, 2005. – 490 с.
53. Шейн Э. Организационная культура и лидерство / Э. Шейн. – СПб. : Питер, 2002. – 342 с.
54. Шпалінський В. В., Помазан К. А. Психологія управління / В. В. Шпалінський, К. А. Помазан. – Харків : [б. и.], 2002. – 222 с.
55. Элвиссон М. Организационная культура / М. Элвиссон. – Харьков : Гуманит. центр, 2005. – 124 с.

Навчально-методичне видання

Алла Богданівна Мудрик

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ :
РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму **6.030102** – «Психологія»

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Папір офс. Гарн. Таймс. Друк цифровий.
Обсяг 1,63 ум. друк.арк., 1,6 обл.-вид.арк. Тираж 100 пр.
Зам. 1250. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. 29-90-65)
Свідоцтво Держ. комітету телебачення і радіомовлення України
ДК № 4039 від 08.04.2011 р.